

Boeken- nieuws

Dagvlinders van Terschelling

Piet Zumkehr. 80 blz. Uitgeverij van Gorcum. KNNV Terschelling. ISBN 90-232-2956-8. f 24,95 (donateurs van De Vlinderstichting f 20,95)

Terschelling is een van de vlinderrijkste gebieden in Nederland. Een boek over dagvlinders van dit eiland is dan ook wel gerechtvaardigd.

Het boek bestaat uit twee gedeelten. In het eerste gedeelte wordt uitgebreid gemeld waardoor Terschelling zo aantrekkelijk is voor vlinders. In het hoofdstuk 'de landschappen en hun vlinders' worden op een zeer leesbare wijze allerlei aspecten van het Terschellinger landschap die voor vlinders van belang zijn, beschreven. Er wordt behalve op de landschappen ook ingegaan op hoe allerlei situaties ontstaan en weer veranderen.

Het tweede gedeelte, dat meer dan de helft van het boek beslaat, bestaat uit soortbeschrijvingen. Zowel de soorten die populaties hebben op het eiland, als soorten die slechts één maal gezien zijn, worden besproken. Duidelijk blijkt hieruit de grote kennis van de schrijver van de Terschellinger vlinderstand en de achtergronden van het waar en waarom. Veel leuke informatie wordt overzichtelijk en duidelijk beschreven. De kaartjes met per vierkante kilometer aangegeven waar een vlinder voorkomt zijn erg illustratief. De grafieken met de waargenomen aantallen per jaar zeggen vrij weinig omdat de aantallen niet via gestandaardiseerde

methoden verkregen zijn. Het kan heel makkelijk tot verkeerde conclusies leiden bij mensen die niet bekend zijn met dit soort verwerkingsmethodes. Overigens zijn de gegevens die De Vlinderstichting in haar databestand heeft zitten niet gebruikt. In 1992 heb ik bijvoorbeeld zelf veel vlindergegevens verzameld (33 km-hokken) en doorgegeven aan De Vlinderstichting. Die vind ik in dit boek niet terug.

Het boek is goed geïllustreerd. Fraaie aquarellen van Eke van Mansvelt worden afgewisseld met veel mooie foto's. Zowat elke vlindersoort wordt afgebeeld. Jammer is dat de drukker geen kans zag alle foto's even mooi weer te geven. Er zijn er nogal wat veel te licht afgedrukt.

Samengevat: Piet Zumkehr heeft een uitstekend leesbaar, zeer informatief boek geschreven. Zijn grote kennis van de plaatselijke omstandigheden komen duidelijk naar voren. Iedere natuur- of vlinderliefhebber die dit boek leest krijgt zin in vlinders kijken op Terschelling. Voor mensen die wel enige interesse voor natuur hebben maar niet erg bekend zijn met vlinders (een flink deel van de Terschellinger toeristen) zal dit boek een 'eye-opener' zijn.

Annette van Berkel.

De Belgische Trek- vlinders en Dwaalgasten.

Bart Vanholder, Aubin De Turck, Gilbert Glabeke, Bernard Misonne, Willy Troukens, Marc van Opstaele en Eddy Vermandel.

Entomobrochure nummer 6, Antwerpen 1995. V.V.E., 20 x 15 cm, 80 blz, 6 kleurplaten, Bfr 480 of f 25,-.

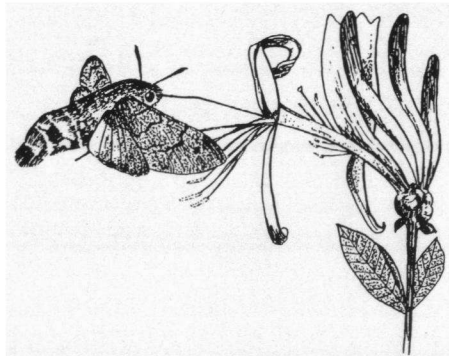
Tien jaar geleden startte het regelmatig trekvlinderonderzoek in België.

Ter gelegenheid van dit jubileum is in januari een boekje verschenen met de resultaten van het onderzoek. Deze uitgave is geschreven door het sectie-bestuur van het Belgisch Trekvlinderonderzoek. Het feit dat het boek team-work is, laat zien dat het onderzoek geen eenmanszaak meer is. Na tien jaar is de coordinatie overgegaan van mij naar een 'echte' Belg: Bart Vanholder.

Onder 'trekvlinders' worden alle dag- en nachtvlinders verstaan afkomstig uit het Middellandse Zeegebied of de subtropen. Ze worden regelmatig of toevallig in onze contreien gezien. Deze soorten kunnen doorgaans in geen enkel stadium onze winters overleven. Ze moeten dus steeds weer naar ons land toevliegen. Bekende voorbeelden van trekvlinders zijn de Atalanta, de Distelvlinder, het Gamma-uiltje en de Kolibriepijlstaart. In totaal werden in de afgelopen tien jaar 28 soorten trekvlinders geregistreerd.

Onder 'dwaalgasten' worden regelmatige of toevallige zwervers verstaan, in de re-

gel afkomstig van over de grenzen, vooral uit Midden-Europa. Doorgaans worden slechts kleine aantallen aangetroffen. Zij kunnen zich soms enkele jaren handhaven, maar verdwijnen dan weer voor onbepaalde tijd. Het Blauw weeskind en de Wolfsmelkpijlstaart zijn voorbeelden van dwaalgasten. In totaal werden 21 soorten dwaalgasten waargenomen. Opgemerkt moet worden dat een dwaalgast in België best een trekvlinder voor Nederland kan zijn.

Dat de weersomstandigheden van essentieel belang zijn bij vlindertrek wordt uitvoerig in het boek beschreven. Aan de hand van voorbeelden uit de voorbije tien jaar wordt duidelijk gemaakt wanneer er sprake is van 'ideaal vlindertrek-weer'. Ook is het mogelijk om uit te rekenen wanneer de nakomelingen van migranten verwacht mogen worden.

In een aantal hoofdstukken worden vervolgens enkele algemene methoden van waarneming van zowel dag- als nachtvlinders toegelicht. Hierbij worden praktische wenken gegeven die zeer weinig in bestaande literatuur aan bod komen.

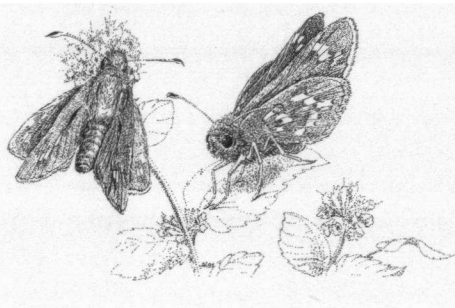
Het hoofdstuk 'Trekvlinders en hun nectarplanten' geeft onder andere een lijst met de bloemvoorkeur van de Belgische trekvlinders en dwaalgasten. De Welriekende tabak (*Nicotiana affinis*) is bijvoorbeeld onweerstaanbaar voor de prachtige Windepijlstaart.

In 'Trekvlinders en stroop' wordt een gemakkelijk en zeer goed recept verstrekt om vlinders te lokken met stroop, in het vakjargon 'smeren' genoemd. Er zijn tientallen nachtvlindersoorten die bijna uitsluitend op deze manier te bewonderen zijn. Verschillende typen lampen en lichtvallen worden eveneens besproken. Bij alle besproken lichtvlindervallen kunnen de vlinders de volgende ochtend weer vrijgelaten worden.

In het boek worden tenslotte de afzonderlijke soorten trekvlinders en dwaalgasten uitgebreid besproken. Bij vele soorten zijn histogrammen, tabellen en verspreidingskaartjes aanwezig. Op 6 kleurplaten zijn alle trekvlinders en dwaalgasten van België afgebeeld.

Deze publicatie kan besteld worden bij:

- De Vlinderstichting, Postbus 506, 6700 AM Wageningen, 08370-24224
- Entomologie-speciaalzaak Vermandel, Poorterslaan 118, 4561 ZN Hulst. tel. 01140-15617.

De Komaavlinders is een van de vele soorten die op Terschelling voorkomt. tekening: Adri Karman.

- Vlaamse Vereniging voor Entomologie, Diksmuidelaan 176, B 2600 Antwerpen.

Eddy Vermandel